

Bolgár-jugoszláv eszmecsere

● Szófia (MTI)

Bulgária és Jugoszlávia, a két szomszédos szocialista ország, kész arra, hogy a függetlenség, szuverenitás, egyenlőség, területi épség, a határok sérthetatlensége, a kölcsönös előnyök és a belügyekbe való be nem avatkozás általánosan elismert elveinek következetes tiszteletben tartásával és alkalmazásával tovább fejlessze kapcsolatait. Ezt hangsúlyozza Milka Planincnak, a JSZSZK Szövetségi végrehajtó tanácsa elnökének Bulgáriában tett hivatalos baráti látogatásáról és Grisa Filipovval, a bolgár minisztertanács elnökével folyta-

tott tárgyalásairól kiadott közös közlemény.

A dokumentum megállapítja: a két ország nemzetközi státusában, társadalmi fejlődésük sajátosságaiban mutatkozó különbségek nem lehetnek akadályai a sokoldalú jözsomszédi együttműködésnek. Grisa Filipov és Milka Planinc tárgyalásain nagy hangsúlyt kapott a gazdasági, műszaki-tudományos együttműködés fejlesztésének kérdése. Hasonlóan kiemelt figyelmet fordítottak a határ menti gazdasági együttműködés fejlesztésének kérdésére, amely — mint megállapították — jelenleg messze alatta marad az objektív lehetősége-

nek, és nem elégíti ki a két ország érdekeit.

Elemezték a bolgár-jugoszláv kapcsolatokat jelenlegi helyzetét is. Kifejezték készségüket az együttműködés feltétel nélküli bővítésére és elmélyítésére, hangsúlyozva, hogy közben folytatják a két ország közötti konstruktív párbeszédet, azzal a céllal, hogy a fennálló véleménykülönbségek áthidalása után még szilárdabb alapokra helyezik kapcsolataikat.

A bolgár miniszterelnök és a jugoszláv kormányfő behatón elemezte a Balkán-félsziget helyzetét, és további közös erőfeszítéseket sürgették a balkáni országok közötti bizalom, jözsomszédi és együttműködés erősítésére.

Mindketten kifejezték meggyőződésüket, hogy a szófiai tárgyalások hozzájárulnak a bolgár-jugoszláv kapcsolatok, a sokoldalú jözsomszédi együttműködés fejlesztéséhez. Milka Planinc jugoszláviai hivatalos, baráti látogatásra szóló meghívást nyújtott át Grisa Filipovnak, aki a meghívást köszönettel elfogadta.

és Berlinig nyomultak. Részt vettek a Reichstag bevitelében is.

A kormány Varsó felszabadulása után, 1945 februárjában oda tette át a székhelyét, de Lublin nemcsak emlékeztetőben őrzi ezt a hősi korszakot, hanem fejlődésének kezdeteként tekinti. A háborúban százezer lakost számláló város napjainkra 360 ezres nagyipari és közlekedési centrum, autó-, tehergépkocsi gyártással, egyetemmel, főiskolákkal és a vajdaságban kiterjedt bányászati, traktorgyártás teszi teljessé az ipari bázist. Néhány kilométerre a vajdasági székhelytől van egy kis városka, Swidnik, amely országos, sőt még annál is nagyobb hírnevű. Itt működik ugyanis Európa legnagyobb helikoptergyára. Talán ennek is köszönheti létrejöttét, kialakulását a város.

Eppen harminc esztendője, hogy szovjet licenck alapján megkezdtek a gyártást itt, s ma is együttműködnek a voronyezsi gyárral a légibusok előállításában. Egyébként az MI-2-es helikopter a fő termékük, de gyártanak motorkerékpárokat és teherautó-alkatrészeket is. Ezen a repülőgépgyártás termelési főnökeknek hangján, hogy nemcsak a gazdasági sikerek, hanem a munkakedv miatt is örül, amikor a kooperációs eredményekről beszél nekünk. A szovjet megrendelők ugyanis rendkívül elégedettek, mert jó ideje már határidőre szállítanak hozzájuk és megfelelő minőségben. Pedig nagyon körültekintő és precíz munkát kell itt folytatni. A gépesítés, az automatizálás csak kis mérvű lehet, mert többnyire egyedül, vagy kis sorozatgyártás folyik, s nagy az egyéni felelősség is. Am a swidnikiek úgy látják helytállnak.

A nagy szerelőcsarnokokat járva, jólesően dobbant meg a szívünk. Magyar emblémákat láttunk többfelé a gépeken. A Csepel Szerszámgépgyár numerikus és revolveresztérgáit, a VILATI gyártmányait, az olasz licenc alapján készült numerikus vezérlésű esztérgákat buzgón dicsérte a termelési főnök. Jól tartják a paramétereket — mondotta —, nagy pontossággal dolgoznak, és szép a belső megmunkálásuk. A gyár igazgatója is megerősítette szavait azzal, hogy nagyra értékeli a magyar gépeket, pedig vannak már tíz éve működők közöttük, így például nagy marogépek is. Az idei pozsnani vásáron érdeklődve nézték gyártmányainkat és — ha módjuk volna — vennének még belőlük.

Lőkös Zoltán

A júliusi kiáltvány földjén

„1984. július 22-én negyven éve, hogy a szovjet hadsereg által felszabadított lengyel földön és a szovjet hadsereg mellett harcoló lengyel hadsereg által felszabadított földön bejelentették a Nemzeti Felszabadítási Bizottság kiáltványát. A politikai hatalmat a munkásosztály vette át a szövetséges parasztsággal, és létrejött a lengyel népi állam.”

(A LEMP XIII. plénumának határozatából.)

Érdemes találmra megkérdezni bármelyik lublinit, mit felel arra, hogy mire a legbüszkébb városa, vagy az egész vajdaság életében. A legtöbbje egészen biztosan azt válaszolja: arra, hogy itt született meg a néphatalom.

Lelkesen magyarázta a negyven év előtti történelmi helyzetet, az itt lezajlott eseményeket a lublini Politikai Tudományi Intézet igazgatója, dr. Edward Olaszewski.

Az első lengyel terület ugyanis Lublin körzetben szabadult fel, 1944. július 20-án, majd két nap múlva Chelm nevű kisvároskából úzte el a német fasiztákat a szovjet hadsereg, egy lengyel mozsárágyús zászlóaljjal együtt harcolva. Már aznap délután itt hirdette ki a Lengyel Nemzeti Felszabadító Bizottság a néphez intézett kiáltványát, a népi demokratikus átalakulás programját. A júliusi kiáltvány néven vonult be e felhívás a történelembe, a kihirdetés napja, július 22-ike pedig a Lengyel Népköztársaság legnagyobb nemzeti ünnepe.

A bizottság tagjai később Lublinba tették a székhelyüket, s itt alakult meg az első városi tanács, a népi milícia, különféle országos intézmények, sőt tulajdonképpen így módon ez a város lett a felszabaduló országrészek ideiglenes fővárosa. Olyannyira, hogy a mai napig is lublini Lengyelországnak, vagy lublini köztársaságnak hívják ezt a korszakot.

A júliusi kiáltvány nyomán létrejött hatalom a népi erőkre támaszkodott, s — mint Andrzej Szpringer, a lublini vajdasági pártbizottság propaganda titkára mondotta — valóban a nemzet élesztője lett. Nemcsak a politikai kibontakozás indult innen, hanem a vajdasági, kulturális kezdeményezések is. Létrejötték a nemzeti tanácsok, szeptemberben megkezdtek a földreformot és még egyetem alapítására is jutott energia. Eközben a korábbi lengyel fegyveres erőkből egyesült lengyel haderő katonái, a szovjet csapatok oldalán folytatták a harcot

Kambodzsai párt- és kormányküldöttség érkezik hazánkba

● Budapest (MTI)

A Magyar Népköztársasági Minisztertanács meghívására Chan Sv, a Kambodzsa Népi Forradalmi Párt KB Politikai Bizottságának tagja, a Kambodzsa Népköztársaság minisztertanácsának elnöke a közeli napokban párt- és kormányküldöttség élén hivatalos, baráti látogatásra hazánkba érkezik.

Magyar—kambodzsa kapcsolatok

Öt és fél év telt el azóta, hogy a kambodzsa forradalmi erők megdöntötték Pol Pot véres rendszerét, s a fiatal Kambodzsa Népköztársaságban megkezdődhetett a nemzetépítő program megvalósítása, az ország újjászülése.

A fél évtized alatt a földig lerombolt, lakosságának felét elvesztett ország népe figyelemre méltó eredményeket ért el. Az 1979. évihez képest 40 százalékkal nőtt a rizs vetésterülete, s megszünt az éhínség. A Pol Pot-rendszer idején lerombolt egészségügyi intézmények pótlására 31 nagyobb kórház körül kiépült az orvosi rendelők hálózata. Felszámolják az öt éve még 90 százalékos írástudatlanságot

is, ma csaknem 50 ezer pedagógus irányításával, mintegy kétmillióan igyekeznek elsajátítani a legszükségesebb alapismereteket. Ezenkívül többben szereznek szakképesítést, és kezdik meg munkájukat a gazdaság különböző területein.

Jelentős sikereket ért el Kambodzsa a külpolitikai életben is: több mint harminc állam — közöttük a Magyar Népköztársaság — és nemzeti felszabadítási mozgalom létesített diplomáciai kapcsolatot a fiatal Kambodzsa Népköztársasággal.

A magyar—kambodzsa együttműködés a távol-keleti ország forradalmi fordulata óta vált érdemivé, indult fokozatosan fejlődésnek. Országaink között 1956-ban létesült diplomáciai kapcsolat, első nagykövetségünk akkreditálására 1962-ben került sor; az elsők között ismertük el a fiatal köztársaságot. Phnom Penhben 1979 óta működik nagykövetségünk, Budapesten pedig 1981-ben nyitotta meg kapuit a kambodzsa nagykövetség.

Kétoldalú kapcsolataink kölcsönös fejlesztését szolgálják a magas szintű párt- és kormányküldöttségek látogatásai is. Kiemelkedő jelentőségű volt Heng Samrinnak, a Kambodzsa Népi Forradalmi Párt KB főtítkárának — aki jelenleg az államtanács elnöke is — 1980 novemberében, valamint Chea Simnek, a Kambodzsa Népköztársaság Nemzetgyűlése elnökének, a PB tagjának magyarországi tárgyalása a közelmúltban. A közeli napokban hivatalos, baráti látogatásra hazánkba érkezik a Chan Sv

miniszterelnök vezette párt- és kormányküldöttség. A kambodzsa győzelem első évfordulóján Phnom Penh-i ünnepségein 1980-ban magyar kormányküldöttség vett részt, dr. Markója Imre igazságügy-miniszter vezetésével, s mindkét részről több magas rangú közeleti személyiség tárgyalt Kambodzsa-ban, illetve Magyarországon.

Gazdasági kapcsolatainkban meghatározó szerepet játszik a baráti országnak nyújtott rendszeres segítség. Hazánk évente 25 millió forint értékű térítésmentes kormánysegéllyel segíti a kambodzsa népet országépítő munkájában. Az idei árucseré-forgalmi egyezmények 550 ezer rubel magyar és ugyanilyen értékű kambodzsa exportot irányoznak elő. Az utóbbi években mind szélesebb körű együttműködés bontakozik ki a kukorica- és zöldségtermelés, a gyógynövény-hasznosítás, valamint a bútorgyártás területén.

Társadalmi és tömegszervezeteink kapcsolatát is folyamatosan fejlődnek. Jelentősnek értékelhető az Országos Béketanács és a Magyar Szolidaritási Bizottság segélyakciója, amellyel — a KISZ védnökségével — létrehozták az ezer gyermek elhelyezését biztosító Kompong Kantout-i „Kambodzsa-Magyar Barátság” Gyermekvárost. A Szolidaritási Bizottság ösztönjait létesített, amelynek segítségével tizenhat diák sajátít el különböző mesterségeket szakmunkásképző intézetekben. Az elmúlt tanévben tíz ösztöndíjas kambodzsa fiatal kezdte meg felsőfokú tanulmányait hazánkban, az új tanévtől pedig további tíz diák tanul majd egyetemünkön, főiskoláinkon.

Kapcsolataink további szélesítését szolgálja az a magyar—kambodzsa léggügyi és tengerhajózási egyezmény is, amelynek megkötését most készítik elő.

Közéleti napló

LOSONCZI PÁL ÜDVÖZLŐ TÁVIRATA

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban

MARJAI JÓZSEF FOGADTA A VILÁGBANK ELNÖKHELYETTESÉT

Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese pénteken fogadta Willi Wapenhanst, a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (Világbank) elnökhelyettesét. A szívélyes hán-

üdvözölte I. Baudouin királyt, Belgium nemzeti ünnepe alkalmából.

gulatú megbeszélésen áttekintették Magyarország és a Világbank közötti kapcsolatokat, azok bővítésének lehetőségeit, és eszmecserezt folytattak az időszero nemzetközi gazdasági, pénzügyi kérdésekről.

EVANGÉLIKUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

Július 12. és 20. között a Tanácskozáskor mellett a résztvevők Budapesti Műszaki Egyetem rendezték meg a Lutheránus Világszövetség VII. világgyűlését megelőző ifjú-

sági találkozót. A tanácskozáskor mellett a résztvevők hazánk néhány nevezetességével ismerkedtek, és látogatást tettek evangélikus gyülekezetekben.

Rátkai Sándor. A szegedi papucs

5. A papucsot rendszeresen készen szokták venni. Úgy tartják, ha az ember keze fele belefér a papucs száiba, akkor a lábra is jó. Az is előfordul azonban, hogy rendelésre készül. Ilvenkor a mester mértéket vesz, vagyis megméri a talp hosszát és a lábfeje bőségét is. Ennyi elégéges. A papucosok mértékrendszere eltér a többi lábelleni készítőjétől. Hogy mi az alapja, már nem tudják megmondani. A számok, illetőleg méretek 0—18 között mozognak. A nullás papucs a 22—34-es, a 10-es a 35—ös, a 11-es női papucs a 36—37-es, a 14-es a 40-es, a 15-ös férfi papucs, másképpen embőrpapucs a 43-as, a 18-as pedig a 46-os méretnek felel meg.

A szükséges bőrök, szattvánok beszerzése a múlt század utolsó évtizedében felsővárosi és rókusí tímároktól még közvetlenül történt. Később Scheinberger és Popper híres szegedi bőrgyára (a későbbi Orion bőrgyár) készített kiváló papucsbőröket. A két világháború között budapesti cégek közvetítésével különleges német és francia bőrökből is dolgoztak. Manapság jó minőségű magyar bőröket használnak. Szilárdaságánál és finomságánál fogva legalkalmasabb a kecskebőr, de feibőr evanánt még birka- és borjúbőr is szoktak használni. Talpnak legjobban a fiatal tehénbőr, főleg a nyak (= a marhabőr nyakrésze), vagy a hasszél (= a has körülüli rész). A bőrkereskedők sokszor evéb papucsruát is tartottak raktáron, így papucsfeinél való selvmet, szövetet, pillangót. Ezeket leginkább Cseh-

szágból hozatták, néha rőfösboltokban is mérték. A szalagok beszerzésére a századforduló táján Kohn M. és Társa szalagkereskedőknél került sor, akiknek minden népies igényt kielégítő dűsgazdag szalagválasztékuk volt.

A papucos fölszereléshez hozzátartozik elsősorban a műhely, vagyis a deszkapódium, amelynek üres az alja, hogy így a rajta dolgozókat megkímélje a sokszor földes, kövezett helyiségben való felázástól. Az a haszna is megvan, hogy így a számszámok nem szóródnak le. A műhely az ablak közelében foglal helyet. Középen áll a rendszeren kőrisfából való nagy tőke, amelyet az ismert három lábú, suszterszéken üve 3—4 papucos is közrefoghat. A tőke főleg azért szükséges, mert folyton ütögetni kell hozzá a készülő papucsba tett kaptafát, szokottabb nevén papucsfát, hogy annál szilárdabban, feszesebben álljon. A tőke tetején a szükséges szerszámok: kalapács, ár, szögdoboz, tütartó, kármentő, bicske, kerekítő, sodró, sarokdörgölő, musta. Oldalára akasztva; harapófogók. A falon, szögre akasztva és elrendezve a talp-, fei-, padló-, oldalbőrformák. Ezeket állandó használatra, többféle méretben a papucosok házilag előre elkészítik, keménypapírból vágia ki. Alványon, vagy polcon a szabódészka, kaptafák vagy papucsfák. Ezeket a lábfeje bőségéhez képest még a hovály (= lapos, a végén olykor kissé hüllított, nyelv alakú fa, amely ráfekszik a papucs felső részére) és a több méretben készült csapató (= ék alakú fapöccök, amely szükség szerint, a feibőség érdekében, a papucsfa és a hovály közé illeszthető) egészíti ki. A műhely alá szerelt fióokban vannak elraktározva a faszarkok, svábok, bőrök, tartalékszerszámok stb. Valamelyik sarokban ott áll a csikó.

A bőrök kiszabása, így a feiszabás, talpszabás, padlószabás a mintegy 50×40 centiméter nagvságú, erős szabódeszkán a főn-

tebb már felsorolt formák felhasználásával, különleges alakú vágókés, a bicske segítségével történik; az élével is, hezvével is dolgoznak. Ha szükséges, a talp húsát, vagyis kidurodását, egyenetlenségét is a bicskével most faragják le. Erre a célra szövetkezetben manapság már az egalizáló, vagyis kerékkel hajtható késrendszer szolgál. A talpbőrt egyébként kiszabás előtt takarékosabból, de edzésből is, be szokták áztatni, hogy megművüljön, mőgszivalkodikjon. Ezután következik a feiszegés, szögözés, vagyis a papucsfei — és oldalbőrének részben kímélés, részben pedig díszítés céljából — vékony szattvánbőrrel való szegélyezése. Ez a munka újabban géppel történik.

A papucsfei több részből áll, amelyeket a feiforma segítségével szabnak ki. Az alsó réteg birkaszattvánból van. Erre a jobb tartás érdekében papírt, a papírra meg köbörvászónból közbélest szakmai nyelven grádlit ragasztanak. Erre kerül aztán, szintén ragasztással, a kívánt anyagból a papucsfei. Hogy szebben álljon, a szárny végébe és az orra is tesznek megfelelő alakú papíroszt, vászondarabot. Az előbbinek a szakmai neve szárny papír, az utóbbinak pedig kaplia. Ha a papucsfei így elkészült, akkor még kétoldalt az oldalbőröket ragasztják rá, de csak abban az esetben, ha a fei nem bőrből van. Megemlíthetjük még, hogy munka közben a papucsfeire vékony ruhadarabot tűznek, hogy ne szennyveződjék be. Mindezek után a talpbőrt és feibőrt fonákiáról (szakmai nyelven unker) összevarriák egymással, de a feibőr két oldalát nyilvánvát, amelynek szárny, papucs szárny neve, egvelőre szabadon hagyják, nem varriák oda. Ez a művelet a talpalás, amely különösen selvem — és régebben pillangós — papucsk készítésénél igen kényes munka. Az a szegéd, aki ezt ügyesen végzi, több bért szokott kapni a többieknl.

(Folytatjuk.)